

TURISTLARNI O'ZBEKISTONGA JALB QILGAN OMILLAR

Kimyo International University in Tashkent

TOUP 711 U: **Bahodirov Sarvar Xojiakbar o`g`li**

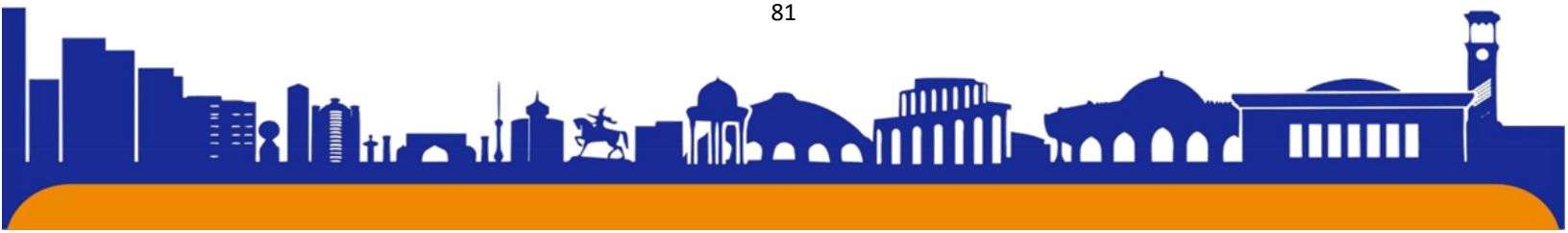
Scientific adviser: **Yo`ldoshev Abdumalik Ilxomovich**

Annotatsiya: Mazkur maqolada O'zbekistonga turistlarni jalb qiluvchi omillar tahlil qilinadi. O'zbekistonning boy tarixiy va madaniy merosi, mehmondo'stlik, milliy oshxona, arzon narxlar, qulay transport infratuzilmasi, diniy ziyoratgohlar va madaniy tadbirlar kabi faktorlar sayyohlarning qiziqishini oshirishda muhim rol o'ynaydi. Maqolada ilmiy iqtiboslar va turistlarning shaxsiy fikrlari orqali O'zbekistonning turizm salohiyatiga oid omillar keng yoritilgan. O'zbekistonning global turizm maydonidagi o'rni, shuningdek, mamlakatda turizmni rivojlantirish yo'nalishlari, shu jumladan ekoturizm, agrosayohat va ekstremal turizmni rivojlantirishga qaratilgan strategiyalar tahlil etilgan. Maqola turizm sohasida o'zgarishlarni va uning iqtisodiyotga qo'shgan hissasini chuqur tahlil qilishni maqsad qilgan.

Kalit so'zlar: O'zbekiston, turizm, tarixiy meros, madaniy meros, mehmondo'stlik, milliy oshxona, arzon narxlar, transport infratuzilmasi, diniy turizm, ziyoratgohlar, madaniy tadbirlar, festival, ekoturizm, agrosayohat, ekstremal turizm, turizm siyosati, global turizm.

So'nggi yillarda O'zbekiston turizm sohasida sezilarli yuksalishlarga erishdi. Bunda hukumat tomonidan amalga oshirilayotgan islohotlar, tarixiy-madaniy merosning keng targ'iboti, zamonaviy infratuzilmaning rivojlanishi va xalqaro aloqalarning mustahkamlanishi muhim rol o'ynadi. Ushbu maqolada aynan qanday omillar xorijiy sayyohlarni O'zbekistonga jalb qilayotgani ilmiy manbalar va turistlarning shaxsiy taassurotlari asosida tahlil qilinadi.

Tarixiy va madaniy meros

ISSN (E): 2181-4570 ResearchBib Impact Factor: 6,4 / 2024 SJIF 2024 = 5.073/Volume-3, Issue-4

O'zbekiston Markaziy Osiyodagi eng boy tarixiy va madaniy merosga ega davlatlardan biri hisoblanadi. Samarqand, Buxoro, Xiva kabi shaharlar YuNESKOning Jahon merosi ro'yxatiga kiritilgan bo'lib, ming yillik tarixga ega me'moriy obidalarni o'zida mujassam etgan.

Ilmiy iqtibos:

Akademik Sh. R. Rasulov o'z tadqiqotida quyidagilarni ta'kidlaydi:

"O'zbekistondagi tarixiy shaharlar sayyohlik brendi sifatida xalqaro bozorda o'z o'rnini topmoqda. Ayniqsa, Islom sivilizatsiyasi bilan bog'liq yodgorliklar diniy turizmni rivojlantirishda muhim ahamiyat kasb etmoqda." (Rasulov, 2021)

Turist fikri:

"Men Buxoroga kelganimda o'zimni xuddi o'rta asrlarga qaytgandek his qildim. Har bir binoning o'ziga xos hikoyasi bor. Bunday qadimiylilik kamdan-kam joyda uchraydi," – deydi Germaniyadan kelgan sayyoh, Markus H.

Mehmondo'stlik va milliy taomlar

O'zbekiston xalqi mehmondo'stligi bilan mashhur. Sayyohlar nafaqat diqqatga sazovor joylarni, balki mahalliy aholining iliq munosabatini ham qadrlashadi. Shuningdek, o'zbek milliy taomlari – palov, somsa, lag'mon va boshqalar – turistlar orasida mashhur.

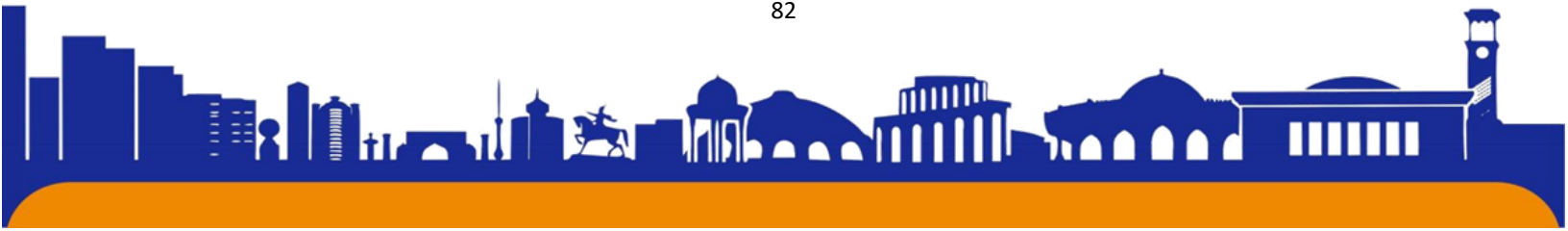
Ilmiy iqtibos:

Turizm bo'yicha ekspert M. I. Sattorova ta'kidlaydi:

"Milliy oshxonalar – bu nafaqat ovqatlanish joylari, balki madaniy tajriba markazlaridir. Sayyohlar o'zbek oshxonasini tatib ko'rish orqali xalqning urf-odatlarini, qadriyatlarini va tarixini anglaydi." (Sattorova, 2020)

Turist fikri:

"O'zbekiston oshxonasi meni hayratda qoldirdi. Palov, ayniqsa, Samarqandda yeganim juda mazali edi. Har kuni yangi taom tatib ko'rdim," – deydi Yaponiyalik sayyoh, Aiko Tanaka.

ISSN (E): 2181-4570 ResearchBib Impact Factor: 6,4 / 2024 SJIF 2024 = 5.073/Volume-3, Issue-4

Raqobatbardosh narxlar va qulay viza tizimi

So‘nggi yillarda O‘zbekiston 90 dan ortiq davlat fuqarolari uchun viza tartibini soddalashtirdi yoki bekor qildi. Bundan tashqari, sayyohlik xizmatlari nisbatan arzonligi bilan ajralib turadi.

Ilmiy iqtibos:

Jahon sayyohlik tashkiloti (UNWTO) 2023-yilgi hisobotida O‘zbekistonni "sayyohlar uchun eng jozibador va byudjetga mos yo‘nalishlar" ro‘yxatiga kiritgan.

Turist fikri:

“Men Yevropada bir hafta sarflagan pulimga O‘zbekistonda ikki hafta ajoyib dam oldim. Viza olish jarayoni ham juda oson bo‘ldi,” – deydi Fransiyalik sayyoh, Claire M.

Ekoturizm va tog‘li hududlar

O‘zbekistonning Farg‘ona vodiysi, Tyan-Shan tog‘ tizmasi va Qizilqum cho‘li ekoturizm va sarguzashtli sayohatlar uchun katta imkoniyatlar yaratmoqda. Shu bilan birga, Chotqol va Zarafshon tizmalari sport va sog‘lomlashtirish turizmi uchun qulay joylar hisoblanadi.

Ilmiy iqtibos:

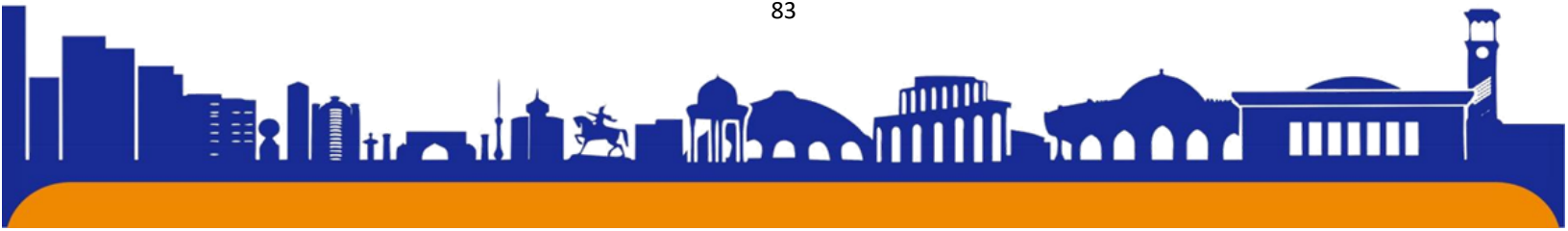
Turizm rivoji markazi mutaxassislari yozishicha:

"Tabiiy resurslarning to‘g‘ri boshqaruvi ekoturizmni barqaror rivojlantirishda muhim rol o‘ynaydi. O‘zbekiston bu borada mintaqada yetakchilikka intilmoqda." (Turizm Markazi Hisoboti, 2022)

Diniy turizmning rivojlanishi

O‘zbekiston musulmon dunyosi uchun muhim diniy markaz hisoblanadi. Imom Buxoriy, Imom Termiziy, Bahouddin Naqshband, Abduxoliq G‘ijduvoni kabi yirik allomalar yurtida yashab, ilm-ma‘rifat tarqatgan. Ularning maqbaralari nafaqat ilm-fan, balki diniy turizm manbai sifatida minglab sayyohlarni jalb etadi.

Ilmiy asos:

ISSN (E): 2181-4570 ResearchBib Impact Factor: 6,4 / 2024 SJIF 2024 = 5.073/Volume-3, Issue-4

Islom tarixini o‘rganuvchi tadqiqotchi D. Qodirova o‘z maqolasida yozadi:

“O‘zbekistondagi ziyoratgohlar, ayniqsa, Naqshbandiya tariqatiga mansub maskanlar musulmon sayyohlar orasida yuqori talabga ega. Bu maskanlar tarixiylik bilan birga, ma’naviy poklanish manbai sifatida ham e’tirof etiladi.” (Qodirova, 2019)

Turist fikri:

“Men Turkiyadan Bahouddin Naqshband ziyoratgohini ko‘rish uchun maxsus keldim. Bu joyda ichki xotirjamlikni his etdim. Shuningdek, mahalliy odamlarning hurmati va samimiyati meni hayratga soldi,” – deydi Istanbuldan kelgan ziyoratchi, Yusuf A.

Transport infratuzilmasi va ichki qulayliklar

O‘zbekistonda ichki transport tizimi yildan-yilga rivojlanmoqda. “Afrosiyob” tez yuruvchi poezdlari orqali Samarqand, Buxoro va Toshkent o‘rtasidagi masofa bir necha soat ichida bosib o‘tiladi. Aeroportlar zamonaviylashmoqda, mehmonxonalar soni ortmoqda.

Ilmiy iqtibos:

Turizmni rivojlantirish davlat qo‘mitasi hisobotida aytiladi:

“2022-yildan boshlab, aeroportlar sonining ko‘payishi, yangi mehmonxonalar tarmog‘ining joriy etilishi va mahalliy gidlar tayyorlanishi turistlar oqimini barqaror oshirdi.”

Turist fikri:

“Afrosiyob poezdi orqali Samarqandga borishim juda qulay bo‘ldi. Vaqt tejaldi, xizmatlar esa juda yuqori darajada edi,” – deydi Rossiyalik sayyoh, Elena V.

Madaniy tadbirlar va festivallar

O‘zbekistonda turli madaniy festivallar, an’anaviy bayramlar va xalq hunarmandchiligi ko‘rgazmalari turistlar uchun o‘ziga xos tajriba manbaidir. Masalan, “Sharq taronalari” xalqaro musiqa festivali, Buxorodagi ipak va ziravorlar festivali, Navro‘z bayrami kabi tadbirlar o‘zbek xalqining boy madaniyatini ochib beradi.

ISSN (E): 2181-4570 ResearchBib Impact Factor: 6,4 / 2024 SJIF 2024 = 5.073/Volume-3, Issue-4

Ilmiy manba:

Madaniyat vazirligi tomonidan 2023-yilda o‘tkazilgan tadqiqotda aytiladi:

“Madaniy tadbirlar O‘zbekistonning xalqaro imijini shakllantirishda va yangi turistik yo‘nalishlarni ochishda muhim rol o‘ynaydi.”

Turist fikri:

“Men ‘Sharq taronalari’ festivalida qatnashganimda turli millat musiqachilari bir sahnada kuy ijro etayotganini ko‘rib hayratda qoldim. Bu madaniyatlar uyg‘unligining jonli ko‘rinishi edi,” – deydi Hindistondan kelgan sayyoh, Rajesh K.

O‘zbekistonning global turizm maydonida o‘rni

Jahon sayyohlik tashkiloti (UNWTO) tomonidan O‘zbekiston Markaziy Osiyoda eng tez rivojlanayotgan sayyohlik yo‘nalishlaridan biri sifatida e‘tirof etilmoqda. Bu, albatta, davlat siyosati, infratuzilma, marketing va inson kapitalining uyg‘unligida yuzaga kelmoqda.

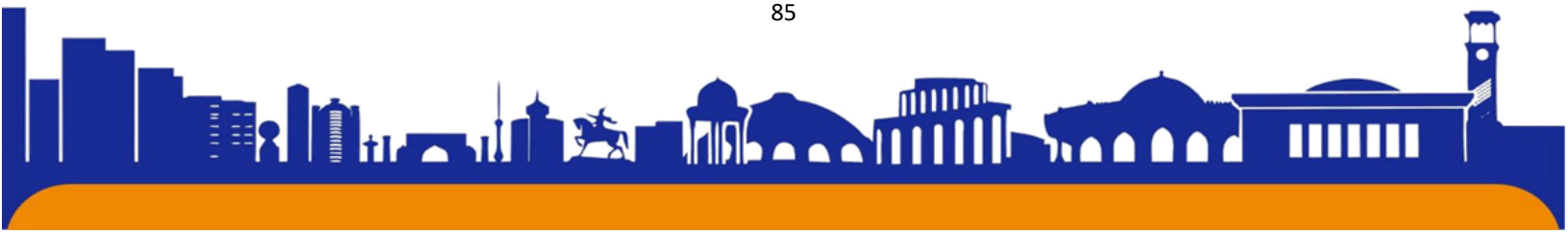
Strategik yondashuv:

Turizmni rivojlantirish strategiyasida quyidagi yo‘nalishlar belgilangan:

- Eko, agrosayohlik va ekstremal turizmni rivojlantirish;
- Mahalliy aholi ishtirokida “homestay” xizmatlarini kengaytirish;
- Brendlashtirish va xalqaro marketing kampaniyalarini kuchaytirish;
- Raqamli texnologiyalar (masalan, virtual gidlar, mobil ilovalar)dan foydalanishni kengaytirish.

Xulosa

Turistlarni O‘zbekiston tomon jalb qilayotgan omillar turlicha va murakkab tizimga ega. Ular tarixiy meros, diniy qadriyatlar, mehmondo‘stlik, oshxona madaniyati, arzon narxlar, qulay transport tizimi va rang-barang festivallar bilan chambarchas bog‘liq. Bu omillar birgalikda O‘zbekistonni nafaqat sayohat qilnadigan joy, balki hissiy, madaniy va ruhiy

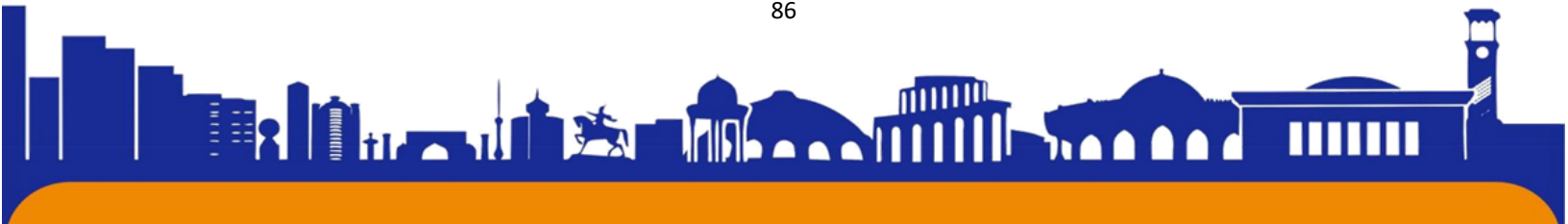

ISSN (E): 2181-4570 ResearchBib Impact Factor: 6,4 / 2024 SJIF 2024 = 5.073/Volume-3, Issue-4

tajriba markaziga aylantirmoqda. Zamonaviy O‘zbekistonning turizm siyosati esa bularni chuqur anglagan holda, sayyohlarga qulaylik yaratish, ularning tajribasini boyitish va O‘zbekistonni global turizm bozorida mustahkam o‘ringa ega qilish yo‘lida izchil harakat qilmoqda. O‘zbekiston turizm salohiyatini nafaqat tarixiy obidalar, balki mehmondo‘stlik, tabiiy go‘zalliklar, oshxona madaniyati va qulay iqtisodiy sharoitlar orqali ham oshirmoqda. Ilmiy tahlillar va turistlarning shaxsiy fikrlari ushbu omillar O‘zbekistonning jahon sayyohlik xaritasidagi o‘rnini mustahkamlashiga xizmat qilayotganini ko‘rsatadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Qodirova, D. (2019). Islom sivilizatsiyasi va O‘zbekiston: Diniy turizmning rivojlanish istiqbollari. Toshkent: O‘zbekiston Respublikasi Madaniyat vazirligi.
2. Rasulov, Sh. R. (2021). O‘zbekistonning turizm salohiyati: Tarixiy yodgorliklar va madaniy meros. Toshkent: Turizm va madaniyat akademiyasi.
3. Sattorova, M. I. (2020). O‘zbekiston oshxonasi: Madaniyat va turizm o‘rtasidagi bog‘liqlik. Toshkent: Turizm va madaniyat ilmiy markazi.
4. Turizm Markazi Hisoboti (2022). O‘zbekistonning turizm infratuzilmasi va rivojlanish istiqbollari. Toshkent: O‘zbekiston Respublikasi Turizmni rivojlantirish qo‘mitasi.
5. UNWTO (2023). Global Turizm Tendentsiyalari: O‘zbekistonning yangi imkoniyatlari. Jahon sayyohlik tashkiloti.
6. WHO (2021). Turizm va sog‘lomlashtirish: Ekstremal turizm va uning iqtisodiy ta‘siri. Dunyo Sog‘liqni Saqlash Tashkiloti.
7. M. I. Sattorova, Turizmni rivojlantirish strategiyasi: O‘zbekistonning yangi yo‘nalishlari. (2022). Toshkent: O‘zbekiston Respublikasi Turizm va madaniyat ilmiy markazi.
8. Mirzaev, A. (2020). Markaziy Osiyoda turizmni rivojlantirishning yangi yo‘nalishlari. Toshkent: O‘zbekiston xalqaro turizm instituti.

ISSN (E): 2181-4570 ResearchBib Impact Factor: 6,4 / 2024 SJIF 2024 = 5.073/Volume-3, Issue-4

9. Sayyohlar Sharhlaridan (2023). O‘zbekistonning turistik salohiyatini baholash: Sayyohlarning fikr-mulohazalari. Toshkent: O‘zbekiston Turizm Assotsiatsiyasi.
10. Yunusov, A. (2021). Tabiiy resurslar va turizm: Ekoturizmning istiqbollari. Toshkent: O‘zbekiston ekologiya va tabiatni muhofaza qilish vazirligi.

